

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Współczesne dylematy etyczne

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filozofia Specjalność Filozofia Jednostka organizacyjna Wydział Filozoficzny Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 22FILFZS.24P.02324.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Małgorzata Bogaczyk-Vormayr	
Prowadzący zajęcia	Małgorzata Bogaczyk-Vormayr	
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Egzamin - Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przedstawienie spektrum podstawowych dylematów moralnych życia osobowego, społecznego, publicznego (sfery prywatnej i publicznej; mikro- i makroetyki) oraz umiejscowienie ich w obrębie dyscyplin filozofii i dziedzin refleksji humanistycznej.
C2	Wykazanie konieczności interdyscyplinarnego charakteru analizy sytuacji DM (rola prawa, medycyny, ekonomii itd.)
C3	Kształcenie Studentów w analizie tekstu źródłowego – filozoficznego (np. bioetycznego), prawniczego (projekty ustaw, proces legislacyjny, przepisy prawa), informacyjnego (raporty rządowe i niezależne, np. NGO), reportażowego/publicystycznego – jako materiału prezentującego zagadnienie DM.
C4	Pogłębianie umiejętności dyskursywnych i argumentacyjnych jako podstawowych narzędzi pracy filozofa moralności. Tworzenie modeli euporii dla konkretnych sytuacji dylematu
C5	Wskazanie na znaczenie zagadnień etyki praktycznej oraz refleksji nt. DM we współczesnej humanistyce, na ich rolę w tworzeniu standardów demokratycznych, poszanowania praw człowieka i obywatela

Wymagania wstępne

Bardzo dobra znajomość języka polskiego (ojczysty lub C2), średnia znajomość języka angielskiego (od B1).

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna i rozumie najczęściej omawiane we współczesnej literaturze filozoficznej dylematy moralne	FIL_K2_W06, FIL_K2_W07, FIL_K2_W08, FIL_K2_W17, FIL_K2_W18	sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
W2	Zna historię kształtowania się zagadnienia DM na gruncie filozofii praktycznej, aksjologii i metaetyki	FIL_K2_W02, FIL_K2_W04, FIL_K2_W05, FIL_K2_W08, FIL_K2_W10	sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
W3	Zna znaczenie refleksji etycznej w sporach i problemach natury prawnej, obyczajowej oraz moralnej, pojawiających się w obrębie nauk ścisłych, w medycynie i sądownictwie	FIL_K2_W01, FIL_K2_W03, FIL_K2_W05, FIL_K2_W18, FIL_K2_W19	Egzamin ustny
W4	Zna modelowe sytuacje dylematyczne na gruncie bioetyki medycznej. Zna podstawy aktualnego polskiego ustawodawstwa dotyczącego: prawa do ochrony życia (aborcja, terapia uporczywa, eutanazja), polityki migracyjnej (azyl), równouprawnienia (pary jedнопłciowe)	FIL_K2_W01, FIL_K2_W03, FIL_K2_W05, FIL_K2_W06, FIL_K2_W16, FIL_K2_W18	sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
W5	Rozumie rolę etyka/filozofa moralności w debacie publicznej	FIL_K2_W01, FIL_K2_W02, FIL_K2_W03, FIL_K2_W05, FIL_K2_W13, FIL_K2_W17	Egzamin ustny, sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
Umiejętności - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U1	Potrafi nazwać najczęściej omawiane we współczesnej literaturze filozoficznej dylematy moralne oraz przedstawić klarownie argumentację pro i contra	FIL_K2_U05, FIL_K2_U06, FIL_K2_U14, FIL_K2_U17	Egzamin ustny, sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
U2	Wskazuje na znaczenie refleksji etycznej w sporach i problemach natury prawnej, obyczajowej oraz moralnej, pojawiających się w obrębie nauk ścisłych, w medycynie i sądownictwie	FIL_K2_U03, FIL_K2_U04, FIL_K2_U06, FIL_K2_U15	Egzamin ustny, sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
U3	Przyjmuje wobec omawianego DM własne stanowisko badawcze oraz formułuje własne stanowisko etyczne - odróżnia i rozdziela stanowisko światopoglądowe od właściwej argumentacji etycznej i filozoficznej	FIL_K2_U03, FIL_K2_U05, FIL_K2_U06, FIL_K2_U10, FIL_K2_U14, FIL_K2_U17	Egzamin ustny, sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Potrafi wykorzystać zdobyte informacje: wykazuje gotowość do podejmowania działań inspirowanych zdobytą wiedzą	FIL_K2_K01, FIL_K2_K02, FIL_K2_K03, FIL_K2_K07	sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
K2	Jest przygotowana/y do inicjowania indywidualnych i grupowych projektów badawczych o tematyce DM	FIL_K2_K02, FIL_K2_K08, FIL_K2_K09, FIL_K2_K10	sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny
K3	Jest gotów/gotowa do podejmowania się roli etyka/filozofa moralności w debacie publicznej	FIL_K2_K03, FIL_K2_K04, FIL_K2_K06	sprawdzanie przygotowania do zajęć - charakter permanentny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Od Ethos do Nomos: Współczesne dylematy moralne. Wykłady wprowadzające Słowa kluczowe: dylemat moralny, eksperyment myślowy, imperatyw katogoryczny, sprawiedliwość, prawo, nieposłuszeństwo obywatelskie, indywiduum, fairness, veil of ignorance, kognitywizm/nonkognitywizm, naturalistic fallacy, etyka, aksjologia, metaetyka	W1, W2, W5, U1, U3, K2	Wykład
2.	Nieposłuszeństwo obywatelskie	W3, W5, U3, K3	Konwersatorium
3.	Wojny permanentne i klimatyczne. Koncepcja sprawiedliwej wojny	W1, W2, U2, K1, K3	Wykład, Konwersatorium
4.	Etyka środowiskowa i prawa zwierząt	W1, W3, W5, U1, U2, U3, K1, K2, K3	Wykład, Konwersatorium
5.	Etyka końca życia	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U3, K3	Wykład, Konwersatorium
6.	Etyka początku życia	W1, W2, W3, W4, W5, U1, U2, U3, K3	Wykład, Konwersatorium
7.	Transhumanizm i posthumanizm jako nowe wyzwania humanizmu	W2, W3, W5, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Demonstracje dźwiękowe i/lub video
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Metoda badawcza (dociekania naukowego), Metoda warsztatowa, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Student/ka przygotowuje wypowiedź ustną na jeden wybrany przez siebie temat - każdy prezentowany w ramach wykładu temat kończy się zagadnieniem egzaminacyjnym, obejmującym 2-3 wykłady.
Konwersatorium	Warunki zaliczenia to udział w zajęciach: frekwencja i aktywność (przygotowanie do zajęć!)

Literatura

Obowiązkowa

1. B.Chyrowicz, Bioetyka. Anatomia sporu, Kraków 2015.
2. W. Galewicz (red.), Wokół śmierci i umierania (Antologia bioetyki, t.1), Universitas, Kraków 2009.
3. P.Singer, Jeden świat. Etyka globalizacji, tłum. C.Cieśliński, Warszawa 2006.
4. H.Welzer, Wojny klimatyczne. Za co będziemy zabijać w XXI wieku?, tłum. M. Sutowski, Krytyka Polityczna, Warszawa 2010.
5. J. Hołówka, Etyka w działaniu, Prószyński i S-ka, Warszawa 2001.
6. M. Walzer, Sfery sprawiedliwości. Obrona pluralizmu i równości, Wyd. UW, Warszawa 2007.
7. H. Arendt, O przemocy. Nieposłuszeństwo obywatelskie, tłum. A. Łagocka, W. Madej, Warszawa 1998.

Dodatkowa

1. J.S. Foer, Zjadanie zwierząt, tłum. D.Dymińska, Warszawa 2013.
2. J.Habermas, Przyszłość natury ludzkiej. Czy zmierzamy do eugeniki liberalnej?, tłum. M. Łukasiewicz, Warszawa 2003.
3. K.Saja, O dyskryminacji par jedнопłciowych, „Diametros” nr 34, grudzień 2012, s. 92-115.
4. M.Soniewicka, Transhumanizm: kilka uwag na temat filozoficznych źródeł sporu o ideę biomedycznego ulepszania moralnego, „Ethics in Progress”, vol. 6 (2015). No. 1, p. 38-55:
https://www.elearning.amu.edu.pl/wms/pluginfile.php/21310/mod_resource/content/1/Soniewicka.pdf
5. M. Środa (red.), O wartościach, normach i problemach moralnych. Wybór tekstów..., PWN, Warszawa 1994.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Konwersatorium	15
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie do egzaminu	10

Przygotowanie demonstracji	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FIL_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystania posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności uwzględniając potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego
FIL_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do samodzielnego podejmowania i inicjowania działań profesjonalnych; planowania i organizacji ich przebiegu oraz dokonywania podstawowej ewaluacji ich efektywności
FIL_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozpoznawania wyzwań i problemów etycznych związanych ze specyfiką wykształcenia i kompetencji zawodowych uzyskanych dzięki studiom na kierunku filozofia
FIL_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do dostrzegania i formułowania problemów etycznych związane z własną pracą badawczą i publikacyjną, odpowiedzialnością przed współpracownikami i innymi członkami społeczeństwa oraz wykazywania aktywności w rozwiązywaniu tych problemów
FIL_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego uczestniczenia w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa filozoficznego i wykorzystywania go w rozumieniu wydarzeń społecznych i kulturalnych
FIL_K2_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bycia świadomym znaczenia filozoficznej refleksji humanistycznej dla formowania się więzi społecznych
FIL_K2_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do planowania i inicjowania działań mających na celu rozwój badawczy lub zastosowanie wiedzy w kategoriach przedsiębiorczości
FIL_K2_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do prowadzenia działań badawczych dbając o profesjonalizm
FIL_K2_K10	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania interdyscyplinarnych aktywności poznawczych i działań badawczych w ramach pracy zespołowej
FIL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi twórczo wykorzystywać wiedzę filozoficzną i metodologiczną w formułowaniu hipotez i konstruowaniu krytycznych argumentacji
FIL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi samodzielnie interpretować tekst filozoficzny, komentuje i konfrontuje tezy pochodzące z różnych tekstów
FIL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi analizować złożone argumenty filozoficzne, identyfikować składające się na nie tezy i założenia, ustalać zależności logiczne i argumentacyjne między tezami
FIL_K2_U06	Absolwent/ka potrafi określać stopień relewancji stawianych tez dla badanego problemu lub argumentacji
FIL_K2_U10	Absolwent/ka potrafi precyzyjnie formułować w mowie i na piśmie złożone problemy filozoficzne, stawiać tezy i krytycznie je komentować
FIL_K2_U14	Absolwent/ka potrafi dobierać i tworzyć strategie argumentacyjne, konstruować zaawansowane krytyczne argumenty, formułować wszechstronne odpowiedzi na krytykę
FIL_K2_U15	Absolwent/ka potrafi stawiać i badać hipotezy dotyczące normatywnego ugruntowania różnych instytucji społecznych oraz normatywnych uwarunkowań różnych zjawisk społecznych
FIL_K2_U17	Absolwent/ka potrafi rekonstruować i konstruować argumentacje z perspektywy różnych stanowisk filozoficznych, uwzględniając właściwe każdemu z nich typy argumentacji i dostrzegając zachodzące między nimi zbieżności i różnice
FIL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury
FIL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie filozofii w relacji do innych nauk oraz specyfikę przedmiotową filozofii
FIL_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie zależności między filozofią i naukami na poziomie umożliwiającym interdyscyplinarną i multidyscyplinarną pracę ze specjalistami z innych dziedzin nauki
FIL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowaną terminologię filozoficzną w języku polskim z głównych działów filozofii z uwzględnieniem dodatkowej terminologii
FIL_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie normy konstytuujące i regulujące struktury i instytucje społeczne oraz o źródła tych norm, ich naturę, zmiany i sposoby wpływania na ludzkie zachowania

Kod	Treść
FIL_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie wpływ norm na kształt życia indywidualnego i społecznego
FIL_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie terminologię wybranej dziedziny filozoficznej w wybranym języku obcym z uwzględnieniem specyficznej dodatkowej terminologii
FIL_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie zależności między głównymi dziedzinami filozofii na poziomie zaawansowanym
FIL_K2_W10	Absolwent/ka zna i rozumie wszechstronnie i dogłębnie wybrane kierunki i stanowiska współczesnej filozofii w zakresie głównych działów filozofii: (1) klasyczne dyscypliny filozofii, metafizyka, logika, retoryka, hermeneutyka, filozofia egzystencji itd. (2) epistemologia, metodologia nauk szczegółowych, filozofia nauki, filozofia chemii, filozofia fizyki, itd. (3) bioetyka, filozofia umysłu, neuronauki, nauki kognitywne (4) etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna (5) estetyka, filozofia kultury
FIL_K2_W13	Absolwent/ka zna i rozumie zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i w społeczeństwie
FIL_K2_W16	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób poglądy na struktury i instytucje społeczne oraz rodzaje więzi społecznych
FIL_K2_W17	Absolwent/ka zna i rozumie metody badawcze i strategie argumentacyjne wybranej dziedziny filozofii
FIL_K2_W18	Absolwent/ka zna i rozumie metody interpretacji tekstu filozoficznego
FIL_K2_W19	Absolwent/ka zna i rozumie profesjonalne narzędzia wyszukiwawcze ukierunkowane na dziedziny filozoficzne, ze szczególnym uwzględnieniem wybranej dyscypliny filozoficznej i jej problematyki